

Živá bytost (živok)

Život (živoucnost) neznáme jinak než v podobě jednotlivých, individuálních organismů („ústrojenců“) a jejich aktivit (jakož i rezultatů takových aktivit). Život tedy známe jako organizovanou, v jisté nezbytné míře sjednocenou soustavu výkonů řady aktivit, jejímž výsledným výkonem je organismus jako vnitřně sjednocená událost, mající svůj počátek a konec. Prakticky každá živá bytost je nějak vázána na své okolí (prostředí, osvětí); tuto vázanost označujeme jako soubor podmínek nebo předpokladů. Samy podmínky ani předpoklady však nemohou (nejsou schopny) vznik ani život živé bytosti vyvolat ani plně zabezpečit. Některé organismy jsou s to svým životem (a jeho produkty) vyvolávat ve svém okolí jisté trvalejší nebo méně trvalé změny, které jsou pro ně (eventuelně pro jiné organismy) vhodnější než ty původní, tj. usnadňovat život sobě (svým dalším generacím) nebo i jiným živým bytostem. Tak se mohou ustavovat jakési oblasti pro život toho či onoho druhu vhodnější (někdy ovšem i méně vhodné až nevhodné); v takovém (pozitivním) případě mluvíme o vznikání jakýchsi zvláštních biotopů, eventuelně celých biocenóz; někdy dokonce mluvíme o tom, že se na naší planetě vytvořila jakási vrstva, relativně více či méně vhodná k životu nejen ve smyslu přírodně daných podmínek a předpokladů, nýbrž už proti původním přírodním podmínkám pozměněné a dalšímu životu a jeho vývoji prospěšnější, dokonce ten vývoj teprve umožňující atd., a pak mluvíme o biosféře. Ani biotop, ani biocenóza, a už vůbec biosféra samy nejsou v pravém slova smyslu živé, tj. nejsou to organismy, živé bytosti. I když tam nepochybně najdeme celou řadu nejrůznějších fenoménů, dokládajících život a jeho produkty, jeden rys pro živé bytosti charakteristický u nich chybí, totiž právě jejich vnitřní integrovanosti, sjednocenosti, které se nikterak aktivně neúčastní žádný vnější vliv, ale naopak každý takové vnější vliv je jen okolností, předpokladem či podmínkou života plného, tj. života právě živé bytosti, která navzdory vší podmíněnosti vhodnými okolnostmi zůstává od těchto okolností vždycky nějak oddělena, z nich vydělena, a to jakousi „hranicí“, kterou si sama aktivně buduje a udržuje. (V tomto smyslu třeba není možno virus resp. molekulu, fungující jako virus, považovat za něco vskutku „živého“.)

(Písek, 080718-2.)